

PEDAGOGIK KADRLARNI TAYYORLASH: MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

Muallif: Shermatova Parvina¹

Affilyatsiya: Xalqaro Nordik universiteti “Iqtisodiyot va pedagogika” fakulteti Xorijiy til yo'nalishi 2-XT-23 guruh talabasi¹

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14512063>

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada pedagogik kadrlarni tayyorlash jarayonidagi asosiy muammolar, ularga ta'sir qiluvchi omillar va ularni bartaraf etish yo'llari o'rganilgan.

Kalit so'zlar: Pedagog, interaktiv ta'lim, innovatsion texnologiyalar, metodologik usullar, ta'lim tizimi.

“Kelajak avlodni tarbiyalaydigan, ularga bilim beradigan pedagoglarni tayyorlashga alohida e'tibor qaratishimiz zarur. Bu nafaqat ta'lim tizimining, balki butun jamiyatning yuksalishi uchun poydevor bo'ladi”.

Sh.M.Mirziyoyev

O'zbekiston Respublikasida ta'lim sifatini oshirish, innovatsion metodlarni joriy etish va raqobatbardosh pedagoglarni tayyorlash borasida amalga oshirilayotgan islohotlar, jumladan, Shavkat Mirziyoyevning so'nggi qarorlari asosida olib borilayotgan chora-tadbirlar tahlil qilingan. Maqolada o'qituvchilarning professional kompetensiyasini oshirish, ilg'or xorijiy tajribani o'zlashtirish va ta'lim jarayonida zamonaviy yondashuvlarni qo'llash bo'yicha tavsiyalar berilgan. Tadqiqot natijalari ta'lim tizimini takomillashtirishda amaliy ahamiyatga ega. Jamiyatning rivojlanishi va kelajagi ko'p jihatdan ta'lim sifati va pedagogik kadrlarning malakasiga bog'liq. Ta'lim tizimi muvaffaqiyatli faoliyat ko'rsatishi uchun o'qituvchilar nafaqat o'z fanini mukammal bilishi, balki pedagogik mahoratga, yuqori ma'naviyatga va zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalana olish qobiliyatiga ega bo'lishlari zarur. Shu bois pedagogik kadrlarni tayyorlash bugungi kun ta'lim strategiyasining asosiy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Pedagogik kadrlarni tayyorlash jarayoni o'qituvchilarning nazariy bilimlari va amaliy ko'nikmalarini shakllantirishga yo'naltirilgan murakkab va izchil tizimdir. Bu jarayonda nafaqat kasbiy bilimlar, balki ta'lim jarayonini boshqarish, o'quvchilarni rivojlantirish va ularda ijodiy fikrlash qobiliyatini shakllantirish muhim ahamiyatga ega.

Mazkur mavzu bugungi global ta'lim muhitida alohida ahamiyat kasb etadi, chunki pedagogik kadrlar tayyorlash sifati jamiyatda bilimli, mas'uliyatli va axloqiy jihatdan yetuk avlodni tarbiyalashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shu nuqtai nazardan,

pedagogik kadrlarni tayyorlashning dolzarb masalalarini o'rganish va ularni hal etish ta'lim tizimini takomillashtirishning muhim sharti bo'lib qoladi.

Bugungi kunda ta'lim tizimi jamiyat rivojining muhim omili sifatida e'tirof etilmoqda. Shu sababli pedagogik kadrlarni tayyorlash jarayonini takomillashtirish dolzarb masala bo'lib qolmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan ta'lim sifatini oshirish va raqobatbardosh pedagoglarni tayyorlash borasida bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu maqolada pedagogik kadrlarni tayyorlashdagi muammolar, ularning kelib chiqish sabablari va yechim yo'llari muhokama qilinadi.

Pedagogik kadrlarni tayyorlash jarayonida bir qator muammolar mavjud:

1. Ta'lim dasturlarining eskirganligi: Hozirgi kunda ba'zi oliy ta'lim muassasalarida ta'lim dasturlari zamonaviy talab va innovatsion yondashuvlarga mos emas.

2. Amaliyot va nazariya o'rtasidagi tafovut: Talabalar nazariy bilimlarni egallashga ko'proq e'tibor berib, amaliy ko'nikmalarni kamroq rivojlantiradi.

3. O'qituvchilarning til va texnologiya bo'yicha malakasi pastligi: Chet tillari, xususan ingliz tilini bilmaslik xalqaro tajribalarni o'zlashtirish va ilg'or texnologiyalardan foydalanishga to'sqinlik qiladi.

4. Moliyalashtirish va resurslarning yetishmasligi: Ko'plab ta'lim muassasalari zamonaviy jihozlar va o'quv qurollari bilan yetarlicha ta'minlanmagan.

Pedagogik kadrlarni tayyorlash jarayonini yaxshilash uchun quyidagi chora-tadbirlar taklif etiladi:

1. Zamonaviy ta'lim dasturlarini joriy etish: Fan va texnologiyalarning jadal rivojlanishi bilan hamohang bo'lgan o'quv reja va dasturlar ishlab chiqilishi lozim.

2. Amaliy mashg'ulotlarga e'tibor qaratish: Talabalar uchun maktab va boshqa ta'lim muassasalarida amaliy tajriba o'tash imkoniyatlarini kengaytirish kerak.

3. Pedagoglarning malakasini oshirish: Shavkat Mirziyoyevning 2020-yilda qabul qilingan "Chet tillarini o'rganishni kengaytirish chora-tadbirlari" to'g'risidagi qarori doirasida o'qituvchilarni ingliz tilini o'rgatish kurslariga keng jalb etish muhim.

4. Raqamli texnologiyalardan foydalanish: Ta'lim jarayoniga zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish o'qitish samaradorligini oshiradi.

5. Moliyaviy va moddiy resurslarni yaxshilash: Ta'lim muassasalarini zamonaviy jihozlar va o'quv materiallari bilan ta'minlash uchun qo'shimcha moliyalashtirish manbalarini jalb qilish zarur.

Pedagogik kadrlarni tayyorlash tizimi zamonaviy ta'lim sifatining asosiy mezonlaridan biri hisoblanadi. Mazkur sohada mavjud muammolarni bartaraf etish va samarali mexanizmlarni joriy etish orqali nafaqat ta'lim jarayonining sifatini oshirish, balki jamiyatning intellektual salohiyatini yangi bosqichga olib chiqish mumkin. O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tashabbusi bilan amalga oshirilayotgan islohotlar bu yo'nalishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, ular pedagoglarning professional kompetensiyalarini oshirish, xalqaro tajribalarni joriy etish va raqobatbardosh kadrlar tayyorlash uchun zarur bo'lgan sharoitlarni yaratishga qaratilgan. Kelajakda pedagogik kadrlarni tayyorlash tizimini takomillashtirish uchun kompleks yondashuv talab etiladi. Bu jarayonda zamonaviy texnologiyalarni integratsiya qilish, ta'lim dasturlarini doimiy yangilash va o'qituvchilarning malakasini

tizimli ravishda oshirish muhim o‘rin tutadi. Shuningdek, ta‘lim sifatini oshirish uchun davlat tomonidan moliyaviy va ma‘muriy qo‘llab-quvvatlashni davom ettirish, pedagoglarning ijodiy va ilmiy faoliyatini rag‘batlantirish zarur. Natijada, faqatgina milliy emas, balki xalqaro darajada raqobatbardosh ta‘lim tizimi shakllantiriladi. Bu esa O‘zbekistonning global ta‘lim maydonida munosib o‘rin egallashini ta‘minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

Ahmedova N.M. Integrativ yondashuv asosida bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish. 13.00.01 – Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta‘limotlar tarixi ixtisosligidan Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori(PhD) dissertatsiyasi. T.: 2020. 159 b.

Pulatova D. R. Intensiv ta‘lim texnologiyalari asosida nofilologik ta‘lim yo‘nalishi talabalarini kommunikativ kompetensiyalarini takomillashtirish. 13.00.01 – Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta‘limotlar tarixi ixtisosligidan Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori(PhD) dissertatsiyasi. T.: 2021. 151 b.

